

ПЕДАГОГІКА ЩАСТЯ В АВТОРСЬКІЙ ШКОЛІ ГУМАНІТАРНОЇ ПРАЦІ

THE PEDAGOGY OF HAPPINESS IN THE AUTHORIAL SCHOOL OF LIBERAL ARTS

У статті розглянуто категорію щастя як міждисциплінарний феномен, що набуває дедалі більшої значущості в контексті сучасної педагогіки. Здійснено теоретичний аналіз філософських, психологічних і педагогічних підходів до розуміння щастя, представлено огляд актуальних досліджень як зарубіжних, так і українських науковців. Акцентовано на тому, що щастя в педагогіці не зводиться до емоційного задоволення, а розглядається як стратегічна мета освіти, показник якості освітнього середовища і маркер особистісної цілісності. Обґрунтовано культурно-антропологічні та філософсько-гуманітарні засади педагогіки щастя, зокрема її зв'язок із категоріями сенсу, гідності, свободи, діалогу та естетики. Проаналізовано міжнародний досвід осмислення щастя в освіті, включно з декларативними актами ООН (резолюції 65/309 і 66/281), які визнають його фундаментальною метою людського існування і важливою складовою публічної політики. Центральну увагу приділено авторській моделі педагогіки щастя, реалізованій у Школі гуманітарної праці (м. Херсон), де цілісно інтегровані естетика простору, культурний канон, трудовий досвід, діалогічність та духовний вимір виховання. Результати емпіричного дослідження (2022–2024 рр.) підтверджують ефективність гуманітарної освітньої моделі: високі показники за компонентами PERMA, позитивна емоційна пам'ять учнів та випускників, а також усвідомлений зв'язок шкільного досвіду із формуванням внутрішньої цілісності та задоволеністю життям. Зроблено висновок про перспективність інтеграції педагогіки щастя в сучасну українську освіту як основи формування гармонійної, відповідальної та сенсожиттєво орієнтованої особистості.

Ключові слова: педагогіка щастя, гуманітарна освіта, сенс життя, освітнє середовище, авторська школа, модель PERMA, духовність, естетика в освіті, Школа гуманітарної праці, цілісна особистість.

The article examines the concept of happiness as an interdisciplinary phenomenon that is gaining increasing importance in the context of modern pedagogy. A theoretical analysis of philosophical, psychological, and pedagogical approaches to understanding happiness is provided, along with a review of relevant research by both international and Ukrainian scholars. The article emphasizes that happiness in education should not be reduced to emotional satisfaction, but rather viewed as a strategic goal of education, an indicator of the quality of the educational environment, and a marker of personal integrity. The cultural-anthropological and philosophical-humanitarian foundations of the pedagogy of happiness are substantiated, particularly its connection with the categories of meaning, dignity, freedom, dialogue, and aesthetics. The article also analyzes international perspectives on happiness in education, including key United Nations resolutions (65/309 and 66/281), which recognize happiness as a fundamental human goal and an important aspect of public policy. Special attention is devoted to the authorial model of the pedagogy of happiness implemented at the School of Liberal Arts (Kherson), where the aesthetics of space, cultural canon, labor experience, dialogical interaction, and spiritual dimension are holistically integrated into the educational process. The results of an empirical study (2022–2024) confirm the effectiveness of this humanitarian educational model: high scores across the PERMA components, strong emotional memory among students and graduates, and a conscious link between school experience and the development of inner integrity and life satisfaction. The study concludes that integrating the pedagogy of happiness into contemporary Ukrainian education holds great promise for fostering harmonious, responsible, and meaning-oriented individuals.

Key words: pedagogy of happiness, humanitarian education, meaning of life, educational environment, authorial school, PERMA model, spirituality, aesthetics in education, School of Liberal Arts, holistic personality.

УДК 373.091.2:1.326

DOI <https://doi.org/10.32782/ip/85.1.3>

Кияновський А.О.,

канд. пед. наук,
заслужений працівник освіти України,
директор

Комунального закладу
«Навчально-виховний комплекс
«Школа гуманітарної праці»
Херсонської обласної ради

Постановка проблеми у загальному вигляді.

У сучасну епоху стрімкого технологічного прогресу, коли штучний інтелект здатний вирішувати складні завдання, а автоматизовані системи дедалі більше замінюють людську працю як у виробничій, так і в побутовій сферах, постає фундаментальне питання: чи стає при цьому щасливішою сама людина? Актуальні дослідження у сфері психології та соціології засвідчують, що рівень матеріального добробуту країни та доступ до технологічних досягнень не гарантують внутрішнього задоволення та гармонії її громадян. Особливе занепокоєння викликає емоційно-психологічний стан дітей та підлітків, які перебувають на етапі активного становлення особистості й пошуку ідентичності.

На цьому тлі особливої актуальності набуває питання щастя як інтегрального показника гармонійного розвитку особистості. Сучасна освіта постає перед складним вибором: поряд із необхідністю технократичного оновлення вона має формувати нові ціннісні орієнтири, спрямовані на забезпечення психологічного добробуту здобувачів освіти. В умовах цифрової турбулентності, соціальних потрясінь і розмиття сенсів життя, поняття щастя розглядається як системоутворюючий компонент гуманітарної парадигми.

У педагогічному контексті щастя слід трактувати не лише як суб'єктивну емоційну категорію, а й як індикатор ефективності освітнього середовища, маркер цілісності особистості та стратегічну

мету виховного процесу. Формування внутрішньої гармонії, розвиток потенціалу кожної особистості та забезпечення сприятливого психоемоційного клімату в закладах освіти мають стати пріоритетними напрямками сучасної педагогіки.

Попри зростаючий інтерес до гуманістичних підходів у сучасній освіті, категорія щастя в українському педагогічному дискурсі залишається недостатньо концептуалізованою: здебільшого вона трактується фрагментарно або редукується до емоційно-побутового виміру. Наявна теоретико-методологічна база не забезпечує цілісного розуміння щастя як системного феномена, що інтегрує філософські, психологічні та педагогічні аспекти розвитку особистості.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема щастя як інтегративного феномена активно досліджується в межах філософії, психології та педагогіки як в Україні, так і за кордоном. Ще в античності Арістотель трактував щастя (eudaimonia) як найвищу мету життя, що досягається через доброчесність і реалізацію потенціалу людини. Подібних поглядів дотримувався і Конфуцій, який вбачав щастя в гармонії людини із соціумом і моральною традицією. В українській філософській думці Григорій Сковорода розумів щастя як «сродну працю» – відповідність внутрішньої природи людини та її діяльності, що гармонізує буття. Серед сучасних українських дослідників варто відзначити С. Криленка, І. Зязюна, Н. Побірченко, О. Сухомлинську, Т. Луцьку,

О. Савченко, В. Кременя, Л. Лозову. У галузі психології важливими є праці Мартіна Селігмана, автора концепції PERMA, а також Міхая Чиксентміхай, який розробив теорію «потoku» (flow) – оптимального стану залучення, що є ключовим компонентом переживання щастя. У педагогіці суттєвий внесок зробила Нелл Ноддінгс, яка вбачала щастя в стосунках турботи між учасниками освітнього процесу. Отже, у сучасному науковому дискурсі щастя розглядається як цілісна категорія, що інтегрує моральні, емоційні та освітні виміри розвитку особистості.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми В українському освітньому просторі бракує моделі педагогіки щастя, яка б ґрунтувалася на національному досвіді, узгоджувалася з міжнародними освітніми тенденціями та спиралася на духовно-культурні джерела. Особливо актуальним постає осмислення й апробація такої моделі в межах практики авторських шкіл, зокрема Школи гуманітарної праці, як інноваційного освітнього простору, зорієнтованого на формування цілісної, щасливої особистості. У своєму дослідженні представили практичну модель педагогіки щастя в контексті діяльності ШГП і обґрунтували можливість її інтеграції в сучасну українську освіту.

Мета статті – надати комплексний аналіз категорії щастя як інтегративного феномена педагогічної науки з урахуванням її філософських, психологічних та педагогічних трактувань і виявити культурно-антропологічні та ціннісні основи щасливої освіти; здійснити порівняльний огляд провідних світових і вітчизняних підходів до осмислення щастя в освітньому процесі, продемонструвати авторську модель педагогіки щастя на прикладі Школи гуманітарної праці та обґрунтувати її потенціал для інтеграції в сучасний український освітній простір.

Виклад основного матеріалу. Поняття щастя має глибоке коріння у світовій філософській, духовній і культурній традиції, де воно розглядалося як вища мета людського існування. У педагогіці, особливо в її гуманітарному вимірі, ці джерела не лише важливі, а й визначальні, адже формування щасливої особистості нерозривно поєднане з уявленнями про добро, сенс, свободу та гідність. У давньогрецькій філософії Арістотель визначав щастя (eudaimonia) як життя пов'язане з доброчесністю, тобто реалізацію внутрішнього потенціалу людини [1]. Це тісно перегукується з педагогічним завданням – розкриття «внутрішньої форми» дитини, її природи.

У трактатах Конфуція щастя пов'язане з моральною гармонією в стосунках і культурою обов'язку, що набуває актуальності у вихованні громадянської свідомості [2].

Особливе місце належить українській традиції, зокрема концепції «сродної праці» Григорія Сковороди. Щастя – це не зовнішній успіх, а глибинна внутрішня згода з власною природою, служіння згідно з покликанням. Цей принцип сьогодні стає базовим для гуманітарно-центричних освітніх моделей [3].

У XX столітті Віктор Франкл сформулював ідею про щастя як побічний продукт реалізації сенсу. Він доводив, що людина не може безпосередньо прагнути щастя – воно приходить як наслідок служіння цінностям. Цей підхід має потужний методологічний вплив на сучасну гуманітарну педагогіку, орієнтовану на самореалізацію і відповідальність [4]. Східна духовна традиція (буддизм, даосизм, індуїзм) пропонує бачення щастя як внутрішньої тиші, прийняття і гармонії. Практики усвідомленості, співчуття, навчання через споглядання й саморефлексію набувають дедалі більшої популярності в західній освіті (програми mindfulness у США, Великій Британії, Фінляндії). Усвідомленість впроваджується у навчальні програми, щоб допомогти учням справлятися зі стресом, покращувати концентрацію та розвивати емоційний інтелект, що сприяє формуванню щасливого сприйняття світу.

Сьогодні щастя перебуває в центрі глобального політичного порядку денного. Генеральна

Асамблея ООН у Резолюції 2012 року визнала «прагнення до щастя як основну мету людського існування» [5].

Останні два десятиліття спостерігається стрімке зростання академічного інтересу до феномена щастя в міждисциплінарному полі – філософії, психології, соціології, нейронауки і, зокрема, освіти. Щастя розглядається не як побутова емоція, а як інтегративний показник добробуту, розвитку, сенсу й людського розквіту – *flourishing* – стан, коли людина має «*life going well*»: поєднання позитивного відчуття та успішної функціональності. Таке благополуччя (*well-being*) включає здатність відчувати задоволення, упевненість, інтерес, активність, а також мати контроль над власним життям, реалізовувати потенціал, визначати мету й підтримувати позитивні стосунки [6]. Корі Кіз виділяє 10 ключових характеристик *flourishing*, на які, ми вважаємо, має бути орієнтований виховний процес у сучасній школі: компетентність, емоційна стабільність, занурення (*engagement*), сенс, оптимізм, позитивні емоції та стосунки, стійкість (*resilience*), самооцінка, життєвий тонус [7].

Одним із фланганських дослідницьких проєктів є «*World Happiness Report*» (2024), який вивчає зв'язок між рівнем щастя населення та соціальними, економічними, освітніми факторами. Окрему увагу приділено погіршенню добробуту молоді у віці 15–24 років, що є тривожним сигналом для системи освіти. Якщо до світової пандемії COVID відчуття щастя серед молоді було набагато вище, ніж у дорослих, то тепер, особливо в східній Європі, де триває війна, цей відсоток зменшився, що викликає занепокоєння, адже це покоління, якому належить майбутнє [8].

На філософському рівні актуальним є підхід Віктора Франкла, який стверджував у книзі «*Man's Search for Meaning*» (укр. «Людина в пошуках справжнього сенсу»), що щастя не можна «досягти безпосередньо»: воно виникає як наслідок реалізації сенсу. Автор підкреслює, що щастя є побічним продуктом, що виникає тоді, коли людина знаходить сенс у своєму житті, навіть у найскладніших обставинах. А сенс життя кожний відкриває сам – через творчість, працю, любов або гідне переживання страждання [4]. Це положення є ключовим у сучасних педагогічних підходах, що орієнтуються на смисложиттєву парадигму.

У психології значну роль відіграє рух позитивної психології, заснований у 1990-х роках і відомий як «наука про щастя»

(М. Селігман), зокрема модель PERMA ((*Positive Psychology, along with Engagement, Relationships, Meaning, and Accomplishment – or PERMA*), яка охоплює п'ять елементів щастя: позитивні емоції, зацікавленість, стосунки, сенс і досягнення. Ця модель пропонується як основа для розвитку особистості, що дозволяє не лише підготувати учнів

до професійної діяльності, а й сприяти їхньому життєвому задоволенню та психологічній стійкості. Такий підхід орієнтує освітній процес на виховання цілісної, емоційно стійкої та соціально відповідальної особистості. Модель PERMA знайшла відображення в освітніх практиках США, Великої Британії, Австралії. У багатьох країнах світу впроваджуються шкільні програми емоційної грамотності, усвідомленості, соціального залучення [9]. Ці цінності також інтегровані в концепції ЮНЕСКО «Навчання жити разом» і «Навчання бути». Перша акцентує увагу на розумінні інших, а друга – на розкритті особистісного потенціалу та вираженні індивідуальності [10].

Нетривіальний підхід до створення щасливого стану дає М. Чиксентмігаї. Спираючись на результати численних наукових досліджень, він доводить, що почуття глибокого задоволення і щастя нерозривно пов'язане з феноменом «потoku» – особливим психоемоційним станом, що характеризується повною зосередженістю, залученістю до діяльності та відчуттям особистісної реалізації. Цей стан супроводжується високим рівнем внутрішньої мотивації, креативності та гармонії з власними діями. Він доступний кожному, хто займається діяльністю, що відповідає його здібностям, інтересам і внутрішньому покликанню. За спостереженнями автора, саме в стані потоку людина здатна пережити одні з найякісніших і найінтенсивніших емоцій – митці повністю з'єднуються зі своїм творчим процесом: музиканти – з мелодією, художники – із зображенням, письменники – з образами своїх героїв. Цей досвід сприяє виникненню глибокого, автентичного відчуття щастя, що супроводжується втратою відчуття часу, зникненням втоми та надзвичайним енергетичним підйомом. Досягнення стану потоку можливе як у професійній діяльності, так і в особистісному дозвіллі, і воно постає як внутрішня винагорода, що сприяє розвитку цілісної особистості [11].

Значний внесок у педагогіку щастя зробили проєкти UNESCO – зокрема концепція *Happy Schools*, яка орієнтує освітню політику на благополуччя як стратегічну мету. Вона охоплює не лише академічні досягнення, а й атмосферу школи, емоційну безпеку, етику взаємодії. У 2025 році *Centenary University* (США) вперше у світі відкрив PhD-програму з досліджень щастя, що свідчить про формування окремої академічної дисципліни [10].

2020 року в Україні був створений Український інститут дослідження щастя. Головною метою цієї громадської організації є розробка концепції соціально-економічного розвитку України крізь призму щастя окремої особистості та її впровадження в українську суспільну практику на основі проведення міждисциплінарних теоретичних та прикладних досліджень феномена щастя із залученням методологічного інструментарію філософії,

психології, соціології, антропології, економіки та нейронауки. Український інститут дослідження щастя є унікальним національним науково-просвітницьким проектом, покликаним системно досліджувати соціальний феномен щастя й трансформувати отримані знання в практичні рекомендації для освіти, HR-сфери, бізнесу та державної політики. Він поєднує наукову теорію, міжнародну співпрацю та практичні ініціативи на шляху до формування більш щасливого суспільства [12].

Отже, у світовій науці відбувається активне становлення гуманітарної науки про щастя, яка все більше інтегрується в педагогіку та освіту як її ціннісний і методичний центр. Н. Нодінгс доводить, що щастя повинно бути ціллю освіти на рівні з академічними або професійними досягненнями. Освіта повинна пропонувати дітям можливості для формування характеру, духовності, міжособистісного росту, усвідомлення свого місця в родині, громаді й природі. Школа повинна готувати учнів до участі в демократичному житті та службі громаді, з повагою до інших і відповідальністю за спільне благо. А щасливе шкільне середовище, за її переконанням, означає задоволення реальних потреб учнів, підтримка, доброзичливі стосунки, можливість внутрішнього сенсу сьогодні – а не лише у майбутньому [13].

Курс із назвою «Уроки щастя» створили в межах Всеукраїнської програми ментального здоров'я «Ти як?». Він базується на американській програмі із соціально-емоційного навчання Well-Being, яка була перекладена та адаптується українськими фахівцями в галузі психології та освіти. За словами МОН, курс має стати потужним пазлом концепції соціально-емоційного та етичного навчання, яка інтегрована в підхід реформи «Нової української школи», та навчить українців змалечку піклуватися про власне ментальне здоров'я і добробут оточення. Передбачається, що «Уроки щастя» надаватимуть знання і навички, які «важливі для щасливого, змістовного, плідного життя» [14].

Саме в цьому контексті можлива поява нової парадигми – освіти як простору життєвого щастя.

Школа гуманітарної праці (ШГП) унікальна тим, що поняття щастя в її практиці не є абстрактною декларацією чи емоційною інтенцією. Це – інтегральна цінність, що втілюється у змісті, формі та культурі освіти вже багато років поспіль. ШГП як авторська школа є унікальним соціокультурним середовищем, де створено простір для гармонійного розвитку, морального вдосконалення та естетичного переживання світу. Концептуальним стрижнем моделі є поєднання трьох засад: духовності, праці та культури. Виховання щасливої людини передбачає розгортання особистості в умовах співтворчості, довіри та смислу. Дитина не навчається абстрактно – вона живе культурою, діалогом, самопізнанням.

Середовище ШГП формує унікальні педагогічні механізми щастя:

1. Естетика простору. Архітектурний та інтер'єрний дизайн ШГП спроектовані з урахуванням класичної гармонії: простір оформлений як «мова краси», що формує у дітей відчуття гідності, культурного смаку та сенсу. Завдяки багатій бібліотеці, мистецьким зонам і інформативній архітектурі створюється освітній простір, що стимулює розвиток емпатії, самоповаги та естетичного виховання. Функція бібліотечно-інформаційного центру, який містить понад 46 000 томів – найбільший в Україні – посилює культурний вплив простору ШГП.

2. Культурний канон. Учні залучені до інтенсивного вивчення класичних текстів (міфологія, філософія, література), образотворчого мистецтва й музики як елементів діалогу з культурно-історичною спадщиною. Це не сухі дисципліни, а освітні практики, що сприяють розвитку емоційного інтелекту, «пам'яті серця» та ціннісної автономії. ШГП реалізує авторські програми, де вчителі-методисти, кандидати наук і заслужені працівники впроваджують гуманітарну парадигму через міжпредметні зв'язки та мистецькі проекти.

3. Трудовий досвід. Педагогіка ШГП сприймає працю не як утилітарну діяльність, а як метафору відповідальності та співпраці. Садівництво, підготовка шкільних свят, волонтерські ініціативи – це практики, що виховують почуття корисності, взаємодопомоги та внеску в колектив. Вони формують щастя через усвідомлення спільної дії й особистої відповідальності в реальних соціальних контекстах.

4. Духовний вимір. У центрі педагогічного процесу – пошук особистого сенсу. Кожна подія, урок або мистецька акція спрямована на формування внутрішнього Я дитини. У ШГП педагог виступає не лише викладачем, а й «свідком» та співучасником пошукового процесу. Такий підхід формує щастя як інтеграцію з істиною, добром і красою – відповідно до авторської концепції школи. ШГП реалізує принцип щастя як досвід єдності з істиною, добром і красою. Така модель є не лише педагогічним експериментом, а візією можливої нової школи – не лише успішної, а щасливої.

Щоб підтвердити вірність педагогічного підходу Школи гуманітарної праці було проведено емпіричне дослідження серед учнів, випускників та батьків навчального закладу метою якого було виявлення специфічних характеристик щастя як суб'єктивного освітнього результату та якості освітнього середовища, а також оцінка ефективності педагогічної моделі школи через призму компонентів позитивного функціонування особистості за моделлю PERMA.

Методологічною основою дослідження є інтегративний підхід, що поєднує феноменологічну, гуманістичну та культурно-антропологічну

Узагальнені середні значення за компонентами PERMA (2022–2024 рр.)

Рік	Р (Позитивні емоції)	Е (Залученість)	Р (Стосунки)	М (Сенс)	А (Досягнення)
2022	4,3	4,1	4,5	4,6	4,4
2023	4,4	4,2	4,7	4,5	4,6
2024	4,5	4,3	4,8	4,7	4,7

парадигми. Щастя розглядається як педагогічно значущий феномен, що виявляється в емоційно-ціннісному досвіді дитини, у її здатності до сенсу, стосунків, творчості й відповідального вибору. У дослідженні використано такі методи:

- теоретичні: аналіз філософської, педагогічної, психологічної літератури з теми; систематизація понять; порівняльний аналіз концепцій;

- емпіричні: анкетування, напівструктуроване інтерв'ю, педагогічне спостереження, експертне оцінювання;

- статистичні: кількісна обробка результатів, порівняльний аналіз, інтерпретація динаміки.

Дослідження реалізовувалося на базі Школи гуманітарної праці (м. Херсон) упродовж 2022–2024 років. До вибірки увійшли:

- учні 9–11 класів (N = 54), які пройшли комплексне анкетування за критеріями щастя (за моделлю PERMA);

- випускники 2015–2022 років (N = 42), які взяли участь в онлайн-опитуванні про вплив школи на їхню життєву траєкторію;

- 12 батьків і 14 педагогів, які надали експертні інтерв'ю.

Оцінювання щастя базувалося на адаптованій версії опитувальника PERMA Profiler (Seligman, 2011), що включає п'ять вимірів:

Р – позитивні емоції,

Е – залученість,

Р – стосунки,

М – сенс життя,

А – досягнення.

Кожен вимір оцінювався за п'ятибальною шкалою (1 – дуже низько, 5 – дуже високо). У додаткових запитаннях уточнювалися джерела радості, самооцінка значущості навчання, емоційна пам'ять про школу, рівень самореалізації.

Важливим якісним інструментом стали напівструктуровані інтерв'ю з випускниками. У відповідях виразно фіксувалася емоційна насиченість, почуття гідності, вдячності, важливість культурної традиції школи. Отримані дані не претендують на статистичну репрезентативність, проте дають глибоке розуміння механізмів педагогіки щастя в дії.

Емпіричне дослідження, проведене серед учнів, випускників і батьків Школи гуманітарної праці, дозволило виявити ключові характеристики щастя як освітнього результату та середовища.

Аналіз відповідей учнів (N = 54) свідчить про стабільно високі показники за всіма п'ятьма

компонентами моделі PERMA. Особливо високими виявились рівень стосунків (R = 4,7) та сенсу (M = 4,6). Це свідчить про глибоку емоційну включеність та ціннісну ідентифікацію з культурою школи. Випускники (N = 42), які проходили опитування, у 89% відповідей підкреслили, що досвід ШГП справив значний вплив на їхню здатність до самореалізації, емоційної стійкості й творчості. Середній бал за відчуттям щастя в період навчання становив 4,5 з 5. Більшість відзначили важливість естетики простору, діалогу з учителями, залученості до культурної традиції школи. У Таблиці 1 наведено узагальнені середні значення за компонентами PERMA (2022–2024 рр.).

Результати підтверджують гіпотезу дослідження: освітнє середовище, сформоване на засадах естетики, духовності, праці та діалогу, сприяє формуванню глибоко щасливої особистості.

Інтерв'ю з батьками й педагогами підтвердили, що феномен щастя у ШГП сприймається не як споживча задоволеність, а як атмосфера сенсу, культури, турботи й розвитку. Відзначено також особливу роль педагога як носія гуманітарної місії, співучасника шляху дитини.

Результати емпіричного вивчення демонструють ефективність гуманітарної моделі освіти, орієнтованої на формування щастя як життєвої основи.

Висновки. У результаті проведеного дослідження встановлено, що щастя є міждисциплінарною категорією, яка набуває особливого значення в педагогіці як ціннісна орієнтація, стратегічна мета освіти та маркер її якості. Сучасна світова наука дедалі більше звертається до гуманітарних підходів у трактуванні щастя, зокрема в межах позитивної психології, смисложиттєвої педагогіки та концепції «щасливої школи». Філософські й культурні надбання – від ідей Григорія Сковороди до логотерапевтичної спадщини Віктора Франкла – слугують підґрунтям для формування педагогіки щастя, заснованої на самореалізації, внутрішній свободі та етичній відповідальності. Авторська модель Школи гуманітарної праці виступає прикладом цілісної реалізації цих ідей через естетично організоване середовище, діалогічну культуру, залучення до культурного спадку, працю як спосіб творення сенсу та виховання духовності. Ця модель демонструє, що школа може бути не лише успішною академічно, але й щасливою – простором, де діти ростуть гармонійними, відповідальними

й автономними особистостями. Емпіричні результати дослідження підтвердили ефективність цієї гуманітарної освітньої моделі: високі показники за компонентами PERMA, позитивна емоційна пам'ять випускників і визнання впливу шкільного досвіду на особистісне становлення.

Отже, педагогіка щастя має не лише теоретичне, а й практичне підґрунтя для подальшого розвитку в українському освітньому просторі як засіб формування гармонійної, відповідальної та внутрішньо вільної особистості.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Арістотель. Нікомахова етика / пер. з давньогр. В. Ставнюк. К. : Аквілон-плюс, 2002. 480 с.
2. Конфуцій. Судження і бесіди (Лунь Юй). *Echafaud (Ешафот)* : журнал. 2023. 6 лист. URL: <https://echafaud.org/confuciy-lun-jui/> (дата звернення 28.07.2025).
3. Сковорода Г. Повне зібрання творів : У 2 т. К. : Наукова думка, 1973. URL: <http://litopys.org.ua/skovoroda/skov1.htm> (дата звернення 28.07.2025).
4. Frankl V.E. *Man's Search for Meaning*. Boston : Beacon Press, 2006. 184 p.
5. Resolution adopted by the General Assembly on 28 June 2012 : 66/281. International Day of Happiness / United Nations ; General Assembly. Distr.: General 12 July 2012. URL: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n11/475/68/pdf/n1147568.pdf> (date of access: 28.07.2025).
6. Huppert F.A. Psychological Well-being: Evidence Regarding its Causes and Consequences. *Applied Psychology: Health and Well-Being*. 2009. Vol. 1(2), P. 137–164. DOI: doi:10.1111/j.1758-0854.2009.01008.x
7. Keyes C. What is Flourishing? *YouTube*. 2015, 6 sept. URL: https://www.youtube.com/watch?v=G_o70I3jvUQ (date of access: 28.07.2025).
8. World Happiness Report 2024 / Eds.: J.F. Helliwell, R. Layard, J.D. Sachs, J.-E. De Neve, L.B. Aknin, S. Wang. University of Oxford: Wellbeing Research Centre, 2024. URL: <https://worldhappiness.report/ed/2024> (date of access: 28.07.2025).
9. Sharma K. Flourish: A Visionary New Understanding of Happiness and well-being by Martin E.P. Seligman – A Book Review. *NHRD Network Journal*. 2016. Vol. 9(4). P. 106–109. DOI: <https://doi.org/10.1177/0974173920160420>
10. Happy Schools! A Framework for Learner Well-being in the Asia-Pacific / UNESCO Office Bangkok and Regional Bureau for Education in Asia and the Pacific. 2016. 94 p. URL: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000244140> (date of access: 28.07.2025).
11. Чиксентміраї М. Потік. Психологія оптимального переживання. Харків : КСД, 2017. 368 с.
12. Український інститут дослідження щастя : сайт. URL: https://ukr-happiness-institute.com/diyalnist/?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 21.07.2025).
13. Noddings N. *Happiness and Education*. Cambridge University Press, 2003. 308 p.
14. Троян І. Усе про «Уроки щастя»: зібрили відповіді на популярні питання. *НУШ* : сайт. 2024, 24 липня. URL: <https://nus.org.ua/2024/07/24/use-pro-uroky-shhastya-zibraly-vidpovidi-na-populyarni-pytannya/> (дата звернення 20.07.2025).